

STŘEDISKO PRO
POMOC STUDENTŮM
SE SPECIFICKÝMI NÁROKY
Masarykova univerzita

Osobnost tlumočnicka

Kdo je tlumočník?

(opakování)

Vlastnosti (schopnosti) tlumočnicka

- dokonalá znalost mateřského jazyka
- výborná znalost cizího jazyka a dané kultury
- pohotovost
- schopnost analyzovat, syntetizovat
- schopnost předvídat
- dobrá paměť
- schopnost zapomínat
- schopnost přepínat pozornost
- schopnost se soustředit
- stále se vzdělávat

"Profesní" předpoklady tlumočnicka ZJ

- Perfektní znalost znakového jazyka
- Výjimečné pozorovací schopnosti
- Rychlé myšlení
- Zkušenosti z různých oborů

Jaké osobnostní předpoklady by měl mít tlumočnick?

(skupinová práce)

Osobnost je složena z hodnot, temperamentu, strategií, které nám pomohou zvládat stres, a motivace. Osobnostní rysy/charakter je obvyklý způsob myšlení a jednání v různých situacích. Výzkumy ukazují, že osobnostní rysy jsou významně geneticky ovlivněny.

Studie osobnostních dispozic (Bontempo a kol.)

- 2 193 respondentů včetně neslyšících tlumočnicků
- 38 různých států (převážná část z anglicky mluvících zemí)
- Dotazníkové šetření
- 89 % žen, 11 % mužů– výrazná převaha žen v tlumočnické profesi (kromě GB)

1. Vyšší sebevědomí
2. Svědomitost
3. Emocionální stabilita
4. Vyšší míra extroverze
5. Otevřenost k novým zkušenostem
6. Inklinují k perfekcionismu

Osobnostní předpoklady (anketa mezi kolegy)

- Empatie
- Flexibilitnost
- Pohotovost
- Asertivita
- Dodržování etických zásad
- Milé vystupování vůči účastníkům komunikace

**Ještě mě napadlo,
můžu si na kolej vzít počítač?**

A photograph of three women sitting around a table in what appears to be an office or meeting room. The woman on the left is wearing a pink long-sleeved shirt and is looking towards the woman in the middle. The woman in the middle is wearing a purple and grey patterned turtleneck and glasses, and is looking down at something in her hands. The woman on the right is wearing a light pink long-sleeved shirt and is looking towards the woman in the middle. There are papers and a pen holder on the table. In the background, there is a whiteboard and a bookshelf with binders.

**A ještě mě napadlo,
jestli si tam můžu vzít počítač,
nebo jak to funguje s tím počítačem?**

Rozbor videa

- Jak byste charakterizovali chování tlumočnice ve videu?
- Všimli jste si některých chyb, které tlumočnice udělala?
- Popište je a navrhněte jiná řešení.

Etický kodex

- Dokument upravující obecná i konkrétní pravidla práce v jednotlivých organizacích a profesích (lékaři, policisté, sociální pracovníci atd.)
- Pro tlumočnický ČZJ vznik po roce 1998

Etický kodex ČKTZJ

- Tlumočnick je osoba, která v rámci své profese převádí za úplaty smysl sdělení z výchozího jazyka do jazyka cílového. Je prostředníkem mezi dvěma osobami, které by se bez něj nedorozuměly. Tlumočnick se nesnaží být aktivním účastníkem komunikace.
- Tlumočnick přijímá zásadně jen takové závazky, které odpovídají jeho schopnostem a kvalifikaci. Tlumočnick je povinen se na tlumočení řádně a včas připravit. Nese plnou zodpovědnost za kvalitu své práce.

Etický kodex ČKTZJ

- Tlumočnick přizpůsobuje své chování a oděv situaci, v jejímž rámci tlumočí.
- *Tlumočnick je vázán mlčenlivostí, která se týká všeho, co se dozví během tlumočení a přípravy na ně, včetně identity svých klientů.*
- Tlumočnick nezaujímá k tlumočené situaci ani ke klientům osobní postoje a nehodnotí je.
- *Tlumočnick neodmítne klienta pro jeho národnost, rasu, pohlaví, věk, náboženské vyznání, politickou příslušnost, sociální postavení, sexuální orientaci, rozumovou úroveň, pověst a smýšlení.*

Etický kodex ČKTZJ

- Tlumočnick má právo odmítnout výkon své profese z důvodu pro něj nevhodných pracovních podmínek nebo v případě, že by nedokázal být neutrální vůči tlumočenému sdělení, a mohl tak poškodit některou ze zúčastněných osob včetně sebe.
- *Tlumočnick má právo odmítnout výkon své profese v případech, že má podezření na aktivity, které jsou v konfliktu se zákonem nebo porušují lidská práva.*
- Tlumočnick sleduje vývoj své profese u nás i ve světě, vzdělává se a soustavně zvyšuje svou profesionální úroveň.

Etický kodex ČKTZJ

- Tlumočnický spolupracuje s ostatními kolegy při prosazování a obhajobě společných profesních zájmů.
- *Tlumočnický dbá na to, aby nepoškodil svým jednáním dobré jméno svého kolegy, Komory nebo tlumočnické profese.*
- Tlumočnický zná Etický kodex Komory a dodržuje ho. Porušení pravidel Etického kodexu může vést až k vyloučení tlumočnický z Komory, a to na základě rozhodnutí Komise pro Etický kodex

Nové trendy v etice tlumočení

- konference organizace Street Leverage Live
- v USA - znepokojení z přílišné profesionality tlumočnicků
- *Do not harm* - Cindy Volk - nezhoršovat situaci - neškodit
- trend posílení vztahu s Neslyšící komunitou
- *designated interpreter* nebo *fake Deaf* - návrhy na nové přístupy v chápání role tlumočnicka

Shrnutí

- Pro tlumočnicka jsou důležité nejen odborné, ale také osobnostní předpoklady.
- Náhled na osobnostní předpoklady je spíše subjektivní, avšak existuje výzkum, který mapuje osobnostní předpoklady tlumočnicků.
- Etický kodex – dokument upravující pravidla práce, drobně se liší podle jednotlivých organizací
- Jednotlivé body etického kodexu je nutné znát, avšak ne doslovně.

Literatura

- Bontempo, K. a kol. Does personality matter? An international study of sign language interpreter disposition. *Translation & Interpreting* Vol 6 No 1 (2014).
- Bouchard, T. J., & Loehlin, J. C. (2001). Genes, evolution and personality. *Behaviour Genetics*, 31(3), 243-273.
- Richterová, K. Představy neslyšících o tlumočnických službách. CKTZJ, Praha, 2008.
- <https://www.affordablelanguageservices.com/4-key-skills-sign-language-interpreter/>
- <http://www.cktzj.com/eticky-kodex>

STŘEDISKO PRO
POMOC STUDENTŮM
SE SPECIFICKÝMI NÁROKY

Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost.